

สมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือ
ในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล*
LIFEGUARDING COMPETENCY OF BOAT STAFFS IN MARINE TOURISM
ACTIVITIES IN SATUN PROVINCE

นพดล นิมสุวรรณ

Nopadol Nimsuwan

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Prince of Songkla University, Thailand

ไพศาล สุขเกษม

Paisal Sukasame

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Thailand

อริสรา บุญรัตน์

Arisra Boonrat

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Hatyai University, Thailand

E-mail: nopadol.n@psu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำ และ 2) ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล เป็นการวิจัยแบบผสมผสานกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลที่ปฏิบัติงานในท่าเรือโดยสารท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ซึ่งเลือกมาจากความสมัครใจ จำนวน 43 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามระดับสมรรถนะ และความต้องการพัฒนาสมรรถนะการดูแลความปลอดภัยทางน้ำ ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 0.89 ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำ พนักงานส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำระดับปานกลาง ดังนี้ 1) ร้อยละ 60.5 สามารถว่ายน้ำได้ 2) ร้อยละ 76.6 สามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ 3) ร้อยละ 72.1 สามารถช่วยคนจมน้ำได้ 4) ร้อยละ 44.2 สามารถตรวจสภาพเรือได้ 5) ร้อยละ 69.8 สามารถใช้อุปกรณ์เครื่องใช้บนเรือและเครื่องช่วยชีวิตได้ 6) ร้อยละ 67.4 มีความรู้ด้านสัตว์มีพิษทางทะเล 7) ร้อยละ 60.5 สามารถปฐมพยาบาลอุบัติเหตุจากสัตว์มีพิษ

* Received 23 October 2022; Revised 29 October 2022; Accepted 30 October 2022

ได้ 8) ร้อยละ 72.1 มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร และกฎระเบียบการใช้ 9) ร้อยละ 67.4 สามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารบนเรือได้ และ 10) ร้อยละ 62.8 มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติเรือไทย และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 2) ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงาน พนักงานประจำเรือร้อยละ 100 ต้องการให้มีการจัดอบรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำอย่างสม่ำเสมอ และหากมีการจัดอบรมดังกล่าว ร้อยละ 97.7 คิดว่าจะเข้าร่วมโครงการ

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การดูแลความปลอดภัยทางน้ำ, พนักงานประจำเรือ, การท่องเที่ยวทางทะเล, จังหวัดสตูล

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) the lifeguarding competency of boat staffs in marine tourism activities in Satun Province and 2) their need to improve lifeguarding competency. The research used mixed method approach. The sample group consisted of 43 boat staffs working at ports in Satun Province. They were voluntarily selected. The research tools were Interview form about lifeguarding competency levels and the need to improve the lifeguarding competency with the IOC value of 0.89. The results showed that lifeguarding competency of boat staffs in marine tourism activities in Satun Province has mostly been at moderate level in various aspects as follows: 1) 60.5 percent were able to swim. 2) 76.6% were able to provide first aid 3) 72.1% were able to help a drowning person 4) 44.2% were able to inspect the mechanical system 5) 69.8% were able to use boat equipment and life-saving equipment 6) 67.4 percent had moderately knowledge about venomous animals 7) 60.5 percent were able to provide first aid in a venomous animal accident 8) 72.1% have knowledge of communication devices and rules of use 9) 67.4 percent were able to use correctly communication equipment on board and 10) 62.8 percent have knowledge of the Thai Boat Act and other related laws. The findings also found that 100% of boat staffs would like to have usual training to improve their lifeguarding competency in marine tourism activities and 97.7 percent of them will join the training program if organized.

Keywords: Competency, Marine Life-Guard, Boat Staffs, Marine Tourism Activities, Satun Province

บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นเป้าหมายหลักตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560) จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนา และสร้างระบบการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและปลอดภัยได้มาตรฐานระดับสากล เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยวโลกได้ (ศรีวาลี ทองเลี่ยมนาค และ อรพิน รุ่งยิ่ง, 2564)

การท่องเที่ยวทางเรือเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในจังหวัดชายฝั่งทะเลในประเทศไทย แต่การท่องเที่ยวทางเรือเป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยง และอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางน้ำได้ หากพนักงานประจำเรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัย หรือขาดความรู้ และทักษะในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว (กาญจนา หันใจชน, 2558) ดังนั้นนอกเหนือจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคของท่าเรือและท่าเทียบเรือให้ได้มาตรฐาน และการบริหารจัดการท่าเรือทั้งในเรื่องความสะอาด และการจัดการความปลอดภัยของท่าเรือที่ได้มาตรฐานสากลแล้ว การกำกับดูแลความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำของนักท่องเที่ยวจึงเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก (อารีรัตน์ วัชรโยธินกุล, 2559); (ศุภราภรณ์ แต่งตั้งลำ และ อริยา พงษ์พานิช, 2564) ด้วยเหตุนี้กรมเจ้าท่าซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจึงได้กำหนดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางน้ำขึ้น ได้แก่ มาตรการที่ 1 ด้านความปลอดภัยของตัวเรือ มาตรการที่ 2 ด้านความปลอดภัยในการใช้ท่าเทียบเรือโดยสาร มาตรการที่ 3 ด้านคุณสมบัติของผู้ทำการในเรือและผู้ประกอบการ มาตรการที่ 4 ด้านความปลอดภัยของผู้โดยสาร และมาตรการที่ 5 ด้านการประชาสัมพันธ์ (กรมเจ้าท่า, 2561)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มาตรการด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำในประเทศไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นมาตรการเยียวยาภายหลังจากเกิดเหตุแล้ว แต่มาตรการป้องกันเชิงรุกทางด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (ทวีศักดิ์ ตะทะกระโทก, 2561) และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การป้องกันอุบัติเหตุ และการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวจมน้ำบริเวณชายหาด การขาดทักษะในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังเกิดจากปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันหรือช่วยเหลือคนจมน้ำ เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือคนจมน้ำบริเวณชายหาดหรือไลฟ์การ์ดไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมีสาเหตุทั้งจากการบังคับใช้กฎหมาย และการกำกับดูแลที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขาดแคลนกำลังคนและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและได้มาตรฐาน และศักยภาพของบุคลากรด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลยังไม่เป็นไปตาม

มาตรฐานสากล (ฉัตรชัย ศักดิ์ดี, 2550); พิสิทธิ์ ตันติพิสิฐกุล, 2559) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทางด้านกำลังคนหรือผู้ปฏิบัติการในการดูแลความปลอดภัยทางน้ำให้มีจิตสำนึกความปลอดภัย มีความรู้ และทักษะในการจัดการและควบคุมความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในแต่ละขั้นตอน มีความรู้ และทักษะการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ เพื่อให้พร้อมในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันต่อเหตุการณ์อย่างมีประสิทธิภาพก็จะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะต้องดำเนินการให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศไทย สร้างความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจในการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 19 (ไมตรี ไซมมงคล และคณะ, 2563); (ศุภลักษณ์ ศรีวิไล และรุ่งเรือง ทองศรี, 2564)

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ของไทยที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลมากมาย และได้รับความนิยมอย่างมาก การท่องเที่ยวทางเรือจึงเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักของจังหวัดสตูล จากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภูมิภาคภาคใต้ พบว่า ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลเจริญเติบโตอย่างมากในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2560 (ก่อนสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 19) จังหวัดสตูลมีรายได้จากการท่องเที่ยว 8.03 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน คิดเป็น 6.22% (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2561) นับตั้งแต่การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย ทำให้เจ้าหน้าที่และพนักงานประจำเรือท่องเที่ยวถูกเลิกจ้างงานจำนวนมาก (ธีระ สินเดชารักษ์ และคณะ, 2562) จากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องในสมาคมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชามัคคุเทศก์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งได้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวประกอบการเรียนการสอนที่จังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ทราบว่ายักยภาพการทำงานในหลาย ๆ ด้านของพนักงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนและมีประสบการณ์การสอนวิชาว่ายน้ำ และการช่วยเหลือทางน้ำมาเป็นเวลานาน จึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล และความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำ ให้แก่พนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล ในระหว่างที่การท่องเที่ยวของจังหวัดยังไม่ฟื้นตัวอย่างสมบูรณ์ และพนักงานประจำเรือโดยส่วนใหญ่ยังต้องทำงานแบบไม่เต็มเวลา เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่พนักงานประจำเรือได้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำ การดูแลความปลอดภัยของกิจกรรมการท่องเที่ยว และสามารถช่วยคนจมน้ำและการช่วยฟื้น

คืนชีพได้ ก่อนจะกลับมาปฏิบัติงานเต็มเวลา อันจะส่งผลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลให้พัฒนายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล
2. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลที่ปฏิบัติงานในท่าเรือโดยสารท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ได้แก่ ต้นเรือ สร้างเรือ นายท้าย กลาสี ตันกล รองตันกล สร้างกล ช่างยนต์ จำนวน 240 คน และได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 43 คน ซึ่งเลือกด้วยความสมัครใจ จากการปิดประกาศรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยไว้ที่ท่าเรือจังหวัดสตูล เนื่องจากอยู่ในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 การเดินเรือโดยสารเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลยังเปิดให้บริการน้อย ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้มามีจำนวนค่อนข้างน้อย และส่วนใหญ่เป็นพนักงานประจำเรือที่อาศัยอยู่ใกล้ท่าเรือ และปฏิบัติงานแบบไม่เต็มเวลา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับสมรรถนะและศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามดังนี้ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์คุ้มครองอันตรายส่วนบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล ในท่าเรือการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล โดยแบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 43 คน ด้วยตนเอง ที่บริเวณท่าเรือปากบารา จังหวัดสตูล ช่วงเดือนตุลาคม 2564 ทั้งนี้ ในระหว่างเก็บข้อมูลในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของจังหวัดสตูลอย่างเคร่งครัด
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย หลังจากได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้ว ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการนำข้อมูลมาจำแนก จัดหมวดหมู่ เชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ วิเคราะห์ส่วนประกอบโดยอาศัยความสอดคล้องและความเป็นเหตุเป็นผล และสรุปผลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. สมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล แสดงผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ปรากฏผลตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละ หน้าที่บนเรือ

หน้าที่บนเรือ	จำนวน	ร้อยละ
1. คนขับเรือ	17	39.5
2. พนักงานเรือ	15	34.9
3. ช่างเครื่อง	8	18.6
4. อื่น ๆ	3	7
รวม	43	100

จากตารางที่ 1 พบว่า จากจำนวนทั้งหมด 43 คน เป็นคนขับเรือมากที่สุด จำนวน 17 คน ร้อยละ 39.5 รองลงมา เป็นพนักงานขับเรือ จำนวน 15 คน ร้อยละ 34.9 เป็นช่างเครื่อง จำนวน 8 คน ร้อยละ 18.6 และมีหน้าที่อื่น ๆ จำนวน 3 คน ร้อยละ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ประสบการณ์การทำงานบนเรือ

ประสบการณ์การทำงานบนเรือ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 - 5 ปี	21	48.8
2. 6 - 10 ปี	15	34.9
3. มากกว่า 10 ปี	7	16.3
รวม	43	100

จากตารางที่ 2 พบว่า จากจำนวนทั้งหมด 43 คน มีประสบการณ์ทำงานบนเรือ 1-5 ปี จำนวน 21 คน ร้อยละ 48.8 รองลงมา มีประสบการณ์ทำงานบนเรือ 6 - 10 ปี จำนวน 15 คน ร้อยละ 34.9 และมีประสบการณ์ทำงานบนเรือ มากกว่า 10 ปี จำนวน 7 คน ร้อยละ 16.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 คุณสมบัติ และความสามารถด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล ปรากฏผลตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ตามระดับความสามารถของพนักงานประจำเรือ

	น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านสามารถว่ายน้ำได้	0	0	26	60.5	13	30.2	4	9.3

		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.	ท่านมี ความสามารถใน การปฐมพยาบาล เบื้องต้น	8	18.6	33	76.6	2	4.7	0	0
3.	ท่านมีความรู้ด้าน สรีรวิทย	7	16.3	29	67.4	6	14	1	2.3
4.	ท่านมีความสามารถ ในการปฐมพยาบาล อุบัติเหตุจากสรีร วิทย	14	32.6	26	60.5	3	7	0	0
5.	ท่านมี ความสามารถใน การทำ CPR	19	44.2	22	51.2	2	4.6	0	0
6.	ท่านมี ความสามารถใน การใช้เครื่อง AED	29	67.4	14	32.6	0	0	0	0
7.	ในกรณีพบคน จมน้ำหรือเกิด อุบัติเหตุทางน้ำ ท่านคิดว่า จะสามารถเข้าช่วย คนจมน้ำได้	2	4.7	31	72.1	8	18.6	2	4.7
8.	ท่านมีความสามารถ ในการตรวจสอบ สภาพเรือ	3	7	19	44.2	16	37.2	5	11.6
9.	ท่านมี ความสามารถใน การใช้อุปกรณ์ เครื่องใช้บนเรือ และเครื่องช่วยชีวิต	1	2.3	30	69.8	9	20.9	3	7
10.	ท่านมีความรู้ เกี่ยวกับการใช้ อุปกรณ์เครื่องมือ สื่อสาร และ กฎระเบียบการใช้ ที่ถูกต้อง	6	14	31	72.1	3	7	3	7

	น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. ท่านสามารถใช้ อุปกรณ์สื่อสารบน เรือได้อย่างถูกต้อง	3	7	29	67.4	8	18.6	3	7
12. ท่านมีความรู้ เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติ การเดินเรือใน น่านน้ำไทย/ พระราชบัญญัติ เรือไทย/ พระราชบัญญัติ ป้องกันเรือ และ กฎหมายอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง	14	32.6	27	62.8	1	2.3	1	2.3

จากตารางที่ 3 พบว่าพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.5) สามารถว่ายน้ำได้ระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 30.2 ว่ายน้ำได้ดี และร้อยละ 9.3 ว่ายน้ำได้ดีมาก ด้านความสามารถในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ 76.6 สามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นระดับปานกลาง ร้อยละ 18.6 ได้น้อย และร้อยละ 4.7 ได้มาก ส่วนความรู้ด้านสัตว์มีพิษพบว่าร้อยละ 67.4 มีความรู้ด้านสัตว์มีพิษทางทะเลระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 16.3 มีความรู้ระดับน้อย และร้อยละ 14 มีความรู้มาก เช่นเดียวกับการปฐมพยาบาลอุบัติเหตุจากสัตว์มีพิษที่พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ 60.5 มีความสามารถปานกลาง และรองลงมาร้อยละ 32.6 มีความสามารถน้อย และร้อยละ 7 มีความสามารถมากตามลำดับ ด้านความสามารถในการทำ CPR พบว่าพนักงานประจำเรือร้อยละ 51.2 สามารถทำ CPR ได้ปานกลาง รองลงมาร้อยละ 44.2 สามารถทำได้น้อย และร้อยละ 4.6 ทำได้มาก ในขณะที่พนักงานประจำเรือร้อยละ 67.4 มีความสามารถในการใช้เครื่อง AED น้อย รองลงมาร้อยละ 32.6 สามารถใช้ได้ปานกลาง ในกรณีพบคนจมน้ำหรือเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ ร้อยละ 72.1 จะสามารถเข้าช่วยคนจมน้ำได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.6 ช่วยได้ระดับปานกลาง ร้อยละ 4.7 เข้าช่วยได้น้อย และร้อยละ 4.7 เข้าช่วยได้มากที่สุด ด้านความสามารถในการตรวจสอบสภาพเรือ พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ 44.2 เชื่อว่าตนเองสามารถตรวจสอบสภาพเรือได้ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 37.2 เชื่อว่าสามารถตรวจสอบสภาพเรือได้ดี และร้อยละ 11.6 ได้มาก นอกจากนี้ยัง พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ 69.8 มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์

เครื่องใช้บนเรือและเครื่องช่วยชีวิตในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 20.9 ระดับมาก และร้อยละ 7 ระดับมากที่สุด ด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร และกฎระเบียบการใช้ที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ 72.1 มีความรู้ระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 14 มีความรู้น้อย และร้อยละ 7 มีความรู้มาก และมากที่สุด และร้อยละ 67.4 เชื่อด้วยว่าตนเองสามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารบนเรือได้อย่างถูกต้องในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.6 สามารถใช้ได้ดี และร้อยละ 7 ใช้ได้ระดับน้อยมาก และระดับดีมาก และด้านความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย/ พระราชบัญญัติเรือไทย/ พระราชบัญญัติป้องกันเรือ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ 62.8 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง และรองลงมาร้อยละ 32.6 มีความรู้น้อย ร้อยละ 2.3 มีความรู้มาก และมากที่สุด

2. ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล ปรากฏผลตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล

	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านต้องการให้มีการจัดอบรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำหรือไม่	43	100	0	0
2. เมื่อมีการจัดอบรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำให้แก่พนักงานประจำเรือ ท่านคิดว่าจะเข้าร่วมอบรมหรือไม่	42	97.7	1	2.3

จากตารางที่ 4 พบว่า พนักงานต้องการให้มีการจัดอบรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำ จำนวน 43 คน ร้อยละ 100 และเมื่อมีการจัดอบรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำให้แก่พนักงานประจำเรือ คิดว่าจะเข้าร่วมอบรมจำนวน 42 คน ร้อยละ 97.7 และไม่ประสงค์เข้ารับการอบรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล พนักงานประจำเรือร้อยละ 39.5 เป็นคนขับเรือ รองลงมา ร้อยละ 34.9 เป็นพนักงานเรือ ร้อยละ 18.6 เป็นช่างเครื่อง และร้อยละ 7 เป็น

พนักงานอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าพนักงานประจำเรือส่วนใหญ่เป็นคนขับเรือ เพราะในจังหวัดสตูล อาชีพหลักอย่างหนึ่งของประชากรคือการทำประมง ซึ่งผู้ที่ทำประมงจะสามารถขับเรือได้ และเมื่อว่างจากการทำการประมงก็มาประกอบอาชีพเสริมเป็นพนักงานขับเรือในธุรกิจนำเที่ยว ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือบางคนอาจจะเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพประมงซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอนมาร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้บริการเรือนำเที่ยวแทน ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ว่าพนักงานประจำเรือเหล่านี้จะอยู่ในตำแหน่งใด ทุกตำแหน่งต่างก็มีความสำคัญอย่างมากในการช่วยกันป้องกันและเฝ้าระวังอุบัติเหตุต่าง ๆ เพื่อช่วยลดการสูญเสียหรือบรรเทาความสูญเสียได้ รวมทั้งในการดูแลความปลอดภัยทางน้ำแก่นักท่องเที่ยวและช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุได้ทันทั่วถึง เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น (ธัญญาภรณ์ ศรสุวรรณศิริ และประภาพร ประเทศ, 2559) พนักงานประจำเรือส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานบนเรือ 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมา มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี ร้อยละ 34.9 และมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 16.3 ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์พบว่าพนักงานประจำเรือโดยส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นที่ไม่เรียนหนังสือ หรือจบการศึกษาแค่ระดับมัธยมศึกษา และไม่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น พนักงานเหล่านี้เป็นพนักงานแบบรับจ้างรายวันมากกว่าเป็นพนักงานประจำ จึงมีการเปลี่ยนพนักงานบ่อย ๆ นอกจากนี้สาเหตุอีกประการหนึ่งน่าจะมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ในช่วงสองปีที่ผ่านมา (2563 - 2565) ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวอย่างหนัก ทำให้ผู้ประกอบการทางด้านกิจการเรือขนส่งโดยสารและการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลปิดกิจการชั่วคราว ส่งผลต่อการลดค่าจ้างและค่าตอบแทน ถูกลดเวลาทำงาน และการเลิกจ้างงาน แรงงานบางส่วนไปหางานทำใหม่ ที่ได้รับค่าจ้างหรือผลตอบแทนสูงกว่า (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2565) ผู้ประกอบการจึงต้องหาพนักงานประจำเรือใหม่เมื่อสามารถกลับมาประกอบกิจการได้ ซึ่งพนักงานใหม่ส่วนใหญ่อีกเป็นเด็กวัยรุ่นที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงพนักงานประจำเรือส่วนใหญ่จึงมีประสบการณ์ค่อนข้างน้อย (1 - 5 ปี) ซึ่ง อนุราช วิมล ได้ทำการวิจัยพบว่าคนประจำเรือโดยสารของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุต่ำกว่า 30 ปี การศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี (อนุราช วิมล, 2555) และงานวิจัยของ ปัทมาธิ์ สีสะอาด พบว่าพนักงานประจำเรือเส้นทางพญา-เกาะล้านประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 20 - 30 ปี การศึกษาระดับมัธยมปลาย หรือ ปวช. ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งลูกเรือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 2 ปี เนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ (พม่า) พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ และมีการเปลี่ยนงานบ่อย จึงทำให้มีประสบการณ์การทำงานน้อย สำหรับสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูลในด้านต่าง ๆ ผลการวิจัย พบว่า พนักงานประจำเรือโดยส่วนใหญ่สามารถว่ายน้ำได้ระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.5) สามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.6) และ จะสามารถเข้าช่วยคนจมน้ำได้ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.1)

การว่ายน้ำเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพนักงานประจำเรือ ดังนั้นพนักงานประจำเรือในจังหวัดสตูลทุกคนสามารถว่ายน้ำได้ แต่ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองสามารถว่ายน้ำได้แค่ระดับปานกลาง ไม่เก่งมาก (ปิ่นทาร์ย์ สีสะอาด, 2564) ทั้งนี้จะเป็นเพราะพนักงานประจำเรือโดยส่วนใหญ่ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง เพราะไม่เคยเข้ารับทดสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ประกอบการไม่ได้กำหนดให้พนักงานต้องเข้ารับการทดสอบความสามารถในการว่ายน้ำอย่างเป็นระบบก่อนเริ่มทำงาน จึงทำให้ไม่รู้ว่าตนเองมีความสามารถในระดับใด จะสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้หรือไม่ในกรณีฉุกเฉิน นอกจากนี้อาจจะเกี่ยวเนื่องจากการระบาดของโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อภารกิจงานของแรงงานในภาคการท่องเที่ยวทุกสาขาย่างรุนแรง เมื่อแรงงานต้องว่างงานเป็นเวลานานเกินไป ก็อาจจะสูญเสียทักษะและประสบการณ์การทำงานลงได้ (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2565) อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูลเหล่านี้คิดว่าตนเองจะสามารถช่วยเหลือคนจมน้ำได้ในระดับปานกลาง หากเมื่อพิจารณาคุณสมบัติของพนักงานประจำเรือกลุ่มนี้ก็พบว่า สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานบริการและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวทางน้ำ ที่กำหนดไว้ว่าพนักงานประจำเรือจะต้องว่ายน้ำได้ และต้องมีพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ และสามารถช่วยเหลือและปฐมพยาบาลผู้โดยสารได้ คอยให้ความช่วยเหลือ และรักษาความปลอดภัยแก่ผู้โดยสารภายในเรือ หรือบริเวณท่าเทียบเรืออย่างน้อย 1 คน (วีรพัฒน์ ชินพันธ์, 2020) นอกเหนือจากความสามารถด้านการว่ายน้ำ และการช่วยเหลือคนตกน้ำแล้ว การตรวจสอบสภาพเรือ และการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้บนเรือและเครื่องช่วยชีวิตก็เป็นคุณสมบัติอีกอย่างหนึ่งที่จำเป็นสำหรับ พนักงานประจำเรือ ผลการวิจัยนี้พบว่าพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูลร้อยละ 44.2 เชื่อว่าตนเองสามารถตรวจสอบสภาพเรือได้ในระดับปานกลาง รองลงมาเชื่อว่าสามารถตรวจสอบสภาพเรือได้ดี และดีมาก ร้อยละ 37.2 และร้อยละ 11.6 ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้สามารถเชื่อมโยงได้กับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ให้การสัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่ ซึ่งพบว่าเป็นคนขับเรือ ร้อยละ 39.5 และช่างเครื่องร้อยละ 18.6 พนักงานประจำเรือเหล่านี้จึงมีความมั่นใจในความสามารถตรวจสอบสภาพเรือของตนเองว่าทำได้ดีถึงดีมาก เพราะถือเป็นคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่จะต้องรู้และปฏิบัติได้อย่างเชี่ยวชาญ และคุณสมบัติดังกล่าวนี้ก็จะเป็นไปตามเกณฑ์ข้อ 3 ของเกณฑ์มาตรฐานบริการและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวทางน้ำ ที่กำหนดไว้ว่าคนขับ (ผู้ควบคุมเรือ/นายท้ายเรือ) และช่างเครื่องต้องมีความรู้ความสามารถ และมีประกาศนียบัตรที่ไม่หมดอายุ ตามขนาด ประเภท และเขตการเดินทางเรือ สามารถตรวจสอบสภาพตัวเรือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ก่อนออกเรือทุกครั้ง (วีรพัฒน์ ชินพันธ์, 2020) การวิจัยนี้พบด้วยว่าพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูลโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.8) สามารถใช้อุปกรณ์เครื่องใช้บนเรือและเครื่องช่วยชีวิตในระดับปานกลาง รองลงมาคือระดับมาก (ร้อยละ 20.9) และระดับมากที่สุด (ร้อยละ 7) เป็นที่

น่าสังเกตว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของพนักงานประจำเรือส่วนหนึ่งที่ได้เสนอว่า ต้องการให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์บนเรือที่จำเป็นอย่างยิ่ง ด้วย ทั้งนี้ตามข้อบังคับว่าด้วยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานบริการและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวทางน้ำกำหนดไว้ว่า อุปกรณ์ช่วยชีวิตที่จะต้องมียกขึ้นมีดังนี้ 1) เครื่องลอยน้ำ เช่น พวงชูชีพ หรือเสื้อชูชีพที่มีลักษณะและคุณสมบัติเป็นเครื่องชูชีพที่ใช้งานได้ดี มีคุณภาพตามมาตรฐาน สะอาด และพร้อมใช้งาน ครบตามจำนวนผู้โดยสาร และจัดวางอยู่ในจุดที่เหมาะสม โดยเครื่องลอยน้ำนั้นจะต้องมีชื่อเรือ หรือเลขทะเบียนเรือที่อุปกรณ์ช่วยชีวิตทุกชิ้น 2) อุปกรณ์ดับเพลิงประจำเรือที่มีประสิทธิภาพ มีครบตามจำนวนที่กำหนด ติดตั้งไว้ในจุดที่เหมาะสมพร้อมใช้งาน และมีชื่อเรือ หรือเลขทะเบียนเรือแสดงไว้อย่างชัดเจน 3) หากมีห้องโดยสารที่เป็นช่องกระจกต้องสามารถเปิด-ปิดได้สะดวก ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า 0.50×0.50 เมตร และกรณีห้องโดยสารที่มีช่องกระจกที่ไม่สามารถเปิด-ปิดได้ ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า 0.50×0.50 เมตร และต้องมีค้อนติดตั้งไว้ทุกระยะ 2 เมตร และ 4) ยาสามัญประจำบ้าน และชุดปฐมพยาบาลที่มีคุณภาพ ต้องจัดเตรียมไว้ในจุดที่เหมาะสมพร้อมใช้งาน และไม่หมดอายุ (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2557) ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่พนักงานประจำเรือทุกคนจะต้องสามารถใช้อุปกรณ์เครื่องใช้บนเรือ และเครื่องช่วยชีวิตต่าง ๆ ได้ ทั้งยังจะต้องทำหน้าที่ตรวจความพร้อมของอุปกรณ์ช่วยชีวิตประจำเรือให้มีสภาพและจำนวนครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ เพราะนอกจากจะช่วยลดอัตราการสูญเสียได้แล้ว ยังสามารถรักษามาตรฐานความปลอดภัย และสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยระหว่างการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก (อนุราช วิมล, 2555); (ปิ่นทาร์ย์ สีสะอาด, 2564) นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า พนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูลร้อยละ 67.4 มีความรู้ด้านสัตว์มีพิษทางทะเลระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 16.3 มีความรู้ระดับน้อย และร้อยละ 14 มีความรู้มาก เช่นเดียวกับความสามารถในการปฐมพยาบาลอุบัติเหตุจากสัตว์มีพิษ ที่พบว่าพนักงานประจำเรือร้อยละ 60.5 มีความสามารถปานกลาง และรองลงมาร้อยละ 32.6 มีความสามารถน้อย และร้อยละ 7 มีความสามารถมากตามลำดับ ทั้งนี้จากการสอบถามพนักงานประจำเรือโดยส่วนใหญ่มีความรู้ที่เป็นเพียงความรู้พื้นฐานซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือเป็นความรู้ที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ พ่อแม่ หรือคนในครอบครัวมากกว่า พนักงานเหล่านี้ไม่เคยได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้พื้นฐานทางด้านสัตว์มีพิษและการปฐมพยาบาลมาก่อนเลย เช่นเดียวกับความสามารถในการทำ CPR และความสามารถในการใช้เครื่อง AED พนักงานประจำเรือร้อยละ 51.2 สามารถทำ CPR ได้ปานกลาง และรองลงมาร้อยละ 44.2 สามารถทำได้น้อย ในขณะที่พนักงานประจำเรือร้อยละ 67.4 มีความสามารถในการใช้เครื่อง AED น้อย รองลงมาร้อยละ 32.6 สามารถใช้ได้ปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะมาจากเหตุผลหลายประการ อาทิ ที่ผ่านมาพนักงานประจำเรือมีโอกาสดำเนินการใช้เครื่อง AED และทำ CPR น้อยมาก เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องหยุดชะงักไป เนื่องจากการ

ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงสองปีที่ผ่านมา (2563 - 2565) และไม่ค่อยเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินที่รุนแรงมากถึงต้องช่วยชีวิตผู้โดยสารด้วยวิธีการดังกล่าว และที่สำคัญที่สุดคือ พนักงานประจำเรือโดยส่วนใหญ่คิดว่าผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดสตูลไม่เคยจัดอบรมการใช้เครื่อง AED และทำ CPR ให้กับพนักงานประจำเรือที่ทำงานที่ท่าเรือต่าง ๆ เลย ดังนั้น พนักงานประจำเรือจำนวนมากจึงเสนอแนะว่าจะ เป็นสิ่งที่ดีมากหากมีหน่วยงานใดมาจัดอบรมเรื่องการทำ CPR และการใช้เครื่อง AED เพราะ ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ให้ตนเองได้มีความรู้พื้นฐานและสามารถนำไปใช้งานได้จริง และ ต้องการที่จะเข้าร่วมการอบรมเป็นอย่างมาก ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร และความสามารถในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารบนเรือนั้น พบว่า พนักงานประจำ เรือร้อยละ 72.1 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร และกฎระเบียบการใช้ที่ ถูกต้องในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 14 มีความรู้น้อย และร้อยละ 7 มีความรู้มาก และมากที่สุด และร้อยละ 67.4 และเชื่อว่าตนเองสามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารบนเรือได้อย่าง ถูกต้องในระดับปานกลางเช่นกัน ร้อยละ 18.6 สามารถใช้ได้ดี และร้อยละ 7 ใช้ได้ระดับน้อย มาก และระดับดีมาก ตามบรรทัดฐานอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารหรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ ช่วยหรือใช้ในการเดินเรือทั่วไป ขององค์การทะเลโลก (IMO - International Maritime Organization) บังคับให้เรือโดยสารทุกขนาดและเรือสินค้าตั้งแต่ 300 ตันกรอสส์ขึ้นไป (ยกเว้นเรือรบ เรือสำราญ ที่ไม่ได้ทำการค้า เรือทำด้วยไม้ และไม่ใช้เครื่องจักรกลในการ ขับเคลื่อน และเรือประมง) ติดตั้งระบบสื่อสารแจ้งเหตุอันตรายชื่อระบบ GMDSS ตามพื้นที่ที่ กำหนดแต่ละประเภท ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้ความถี่ มีรูปแบบ และ วิธีการใช้ที่แตกต่างกัน เช่น เครื่องรับส่งวิทยุ เครื่องรับข่าว เครื่องรับวิทยุ กระโຈມສ່ສຽດູນູນ ผ่านดาวเทียม เป็นต้น (มารีนไทยดอทคอม, 2564) ดังนั้นพนักงานประจำเรือจึงต้องมีความรู้ พื้นฐาน และสามารถใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารเหล่านี้ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ และอาจจะ ต้องอาศัยประสบการณ์ในการใช้งานอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงอาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ พนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูลโดยส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมี ความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร และกฎระเบียบการใช้ที่ถูกต้อง และสามารถใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ได้ในระดับปานกลางเท่านั้น เช่นเดียวกับความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย/ พระราชบัญญัติเรือไทย/ พระราชบัญญัติป้องกัน เรือ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การวิจัยนี้พบว่า พนักงานประจำเรือร้อยละ 62.8 มีความรู้ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง และรองลงมาร้อยละ 32.6 คือมีความรู้น้อย ทั้งนี้ เพราะพนักงานเหล่านี้โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานค่อนข้างน้อย อาจจะยังไม่ค่อยได้ มีโอกาสใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่จำเป็น หรืออาจจะไม่เคยได้รับการอบรมอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร และเกี่ยวกับพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูลนั้น พนักงานประจำเรือ ร้อยละ 100 เห็นว่าตนเองต้องการได้รับการอบรมการปฏิบัติการด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำในกรณีฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทางด้านการปฏิบัติงานบนเรือ การตรวจสอบสภาพเรือ การใช้อุปกรณ์เครื่องใช้บนเรือ และเครื่องช่วยชีวิต และควรมีวิทยากรที่เลี้ยงให้การดูแลระหว่างการฝึกปฏิบัติอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำ CPR และการใช้เครื่อง AED เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและคนประจำเรือ เพราะจะได้ช่วยให้พวกตนได้พัฒนาความรู้ความสามารถได้ตรงกับงานที่ทำในปัจจุบัน และได้ใช้ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการอบรมมาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจที่จะยึดอาชีพพนักงานประจำเรือเป็นอาชีพหลักต่อไป และหากมีการจัดอบรม พนักงานประจำเรือร้อยละ 97.7 คิดว่าจะเข้าร่วมโครงการอบรมอย่างแน่นอน หากเป็นไปได้ควรมีการจัดเป็นประจำทุกปี เพื่อจะได้ให้ตนเองได้ทบทวนความรู้และพัฒนาศักยภาพในการทำงานให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ถึงความต้องการเพิ่มพูนความรู้หรือพัฒนาสมรรถนะอื่น ๆ พนักงานประจำเรือเสนอแนะด้วยว่าเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตน ควรให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการขับเรือและการดูแลเครื่องยนต์เรือเพิ่มเติม ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้จะเกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านความสามารถในการตรวจสอบสภาพเรือที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพราะยังมีพนักงานอีกจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 44.2) ที่คิดว่าตนเองสามารถตรวจสอบสภาพเรือได้ในระดับปานกลางเท่านั้น พนักงานกลุ่มนี้จึงมีความต้องการที่จะให้จัดอบรมทางด้านการขับเรือและการดูแลเครื่องยนต์เรือเพิ่มเติมด้วย เพื่อจะได้พัฒนาความรู้และความสามารถในการประกอบเรือของตนเองให้มากขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานบริการและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวทางน้ำ เกณฑ์ที่ 4 ที่กำหนดว่าเจ้าของเรือและผู้ประกอบการต้องส่งเสริมให้มีการอบรม การปฏิบัติในกรณีฉุกเฉินต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอหรือทุกปี (เปรม ถาวร ประภาสวัสดิ, 2562) อีกทั้งยังต้องการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้านการเดินเรือทางทะเล และการเดินเรือในน่านน้ำไทย การเอาตัวรอดในทะเลในสถานการณ์ที่ต้องขาดแคลนอุปกรณ์และอาหาร การบริการลูกค้าและการแนะนำให้อุปกรณ์เกี่ยวกับเกาะต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับใช้ในการทำงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า สมรรถนะการดูแลความปลอดภัยทางน้ำด้านต่าง ๆ ของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และส่วนมากต้องการให้จัดโครงการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น จึงได้นำผลการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนโครงการ

“การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล” ต่อไป เป็นการช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลความปลอดภัยทางน้ำของพนักงานประจำเรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพสูงขึ้นทั้งในด้านคุณภาพ ความรู้ความสามารถระดับทักษะทั่วไป ทักษะการบริหาร และทักษะเฉพาะทาง เพื่อรองรับความต้องการบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น อันจะสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว สนับสนุนการพัฒนาประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ และเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีคุณภาพสูง เป็นการช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่ยั่งยืนให้กับจังหวัดสตูลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมเจ้าท่า. (2561). รายงานการสำรวจเรือโดยสาร/ท่องเที่ยว ปีงบประมาณ 2561. เรียกใช้เมื่อ 25 มีนาคม 2562 จาก https://www.md.go.th/stat/images/pdf_report_stat/2561/travel_61.pdf
- กาญจนา ทันใจชน. (2558). มาตรฐานเรือรับจ้างนำเที่ยว. เรียกใช้เมื่อ 25 มีนาคม 2562 จาก <http://ltrc.npru.ac.th/?p=349>
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ฉัตรชัย ศักดิ์ดี. (2550). ยุทธศาสตร์การป้องกันอุบัติเหตุการจมน้ำของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาชายหาดด้านทิศตะวันตกของเกาะภูเก็ต. เรียกใช้เมื่อ 25 มีนาคม 2562 จาก http://graduate.pkru.ac.th/Abstract/development%20strategies/abstract53_chatchai.htm
- ทวีศักดิ์ ตะกระโทก. (2561). เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในกิจกรรมท่องเที่ยว ก้าวใหม่ที่ไม่ซ้ำรอยเดิม. เรียกใช้เมื่อ 18 เมษายน 2562 จาก <https://www.posttoday.com/social/think/557274>
- ธัญญาภัทร์ ศรสวรรณศิริ และประภาพร ประเทศ. (2559). ความปลอดภัยบนเรือ. เรียกใช้เมื่อ 18 เมษายน 2562 จาก <https://sites.google.com/site/khwampxnim/about-the-location>
- ธีระ สิ้นเดชารักษ์ และคณะ. (2562). การสำรวจการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 15(1), 131-149.

- ปณทริย์ สีสะอาด. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมต่อมาตรการความปลอดภัยในการ เดินทางท่องเที่ยวทางน้ำของพนักงานประจำเรือ กรณีศึกษาการเดินทางเรือเส้นทาง พัทยา - เกาะล้าน. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(4), 133-142.
- เปรม ถาวรประภาสวัสดิ์. (2562). มาตรการความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2565). การปรับตัวของแรงงานในภาคการท่องเที่ยวในยุคโควิด-19. เรียกใช้เมื่อ 30 มิถุนายน 2565 จาก <http://econ.nida.ac.th/2022/03/>
- มารีนไทยดอทคอม. (2564). เครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์ช่วยการเดินทางเรือ. เรียกใช้เมื่อ 30 มิถุนายน 2564 จาก <http://www.marinerthai.net/comms.htm>
- ไมตรี ไชยมงคล และคณะ . (2563). การยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยการท่องเที่ยวทางทะเลในประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 22(2), 331-345.
- วีรพัฒน์ ชินพันธ์. (2020). เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรผู้จัดการแผนงานป้องกันการจมน้ำ (Drowning Prevention Course for Program Manager). กรุงเทพมหานคร: กลุ่มป้องกันการบาดเจ็บทั่วไป กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค.
- ศรีวาลี ทองเลี่ยมนาค และ อรพิน รุ้อยิ่ง. (2564). การพัฒนาคุณภาพการให้บริการขนส่งทางทะเลแก่ชาวต่างชาติ ของเรือเฟอร์รี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 8(2), 95-123.
- ศุภลักษณ์ ศรีวิไล และ รุ่งเรือง ทองศรี. (2564). การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(8), 405-416.
- ศุศราภรณ์ แต่งตั้งลำ และ อริยา พงษ์พานิช. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกการเดินทางท่องเที่ยวไทยแบบปรกติใหม่. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(1), 12-24.
- สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ. (2557). คู่มือแนวทางปฏิบัติการฉุกเฉินทางน้ำและทางทะเล. นนทบุรี: สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ.
- หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. (16-19 กันยายน 2561). ททท.บูมท่องเที่ยวสตูล ตั้งสงนง.ส่งเสริมการตลาด. หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, หน้า 1.
- อนุราช วิมล. (2555). การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำของคนประจำเรือโดยสารอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

อารีรัตน์ วัชรโยธินกุล. (2559). ความคาดหวังและมิติแห่งความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำเกาะล้าน จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.